

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Pf.I.20.653/2018/3. szám

A Szegedi Ítéltábla a dr. Hamvas Ödön ügyvéd és a dr. Papp Róbert ügyvéd által képviselt **felperes neve (címe)** szám alatti lakos felperesnek - **alperes neve (címe)** szám alatti lakos alperes ellen sérelemdíj megfizetése iránt indított perében a Kecskeméti Törvényszék 2018. június 25. napján kelt 4.P.20.645/2018/6. számú - 4.P.20.645/2018/7. számon kijavított - ítélete ellen a felperes részéről 10. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

Í T É L E T E T

Az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, megfellebbezett rendelkezéseit **helybenhagyja.**

A le nem rótt 120.000,- (Egyszázhuszezer) forint fellebbezési eljárási illeték az állam terhén marad.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I N D O K O L Á S

A felperes 2009 őszén újsághirdetésre jelentkezve megvásárolta az alperes (X) forgalmi rendszámú gépjárművét, a vételár megfizetését részletekben vállalta. A személygépkocsit 2009. november 26-án hozta el az eladótól, a vételárból az első részletet fizette meg. A további részleteket nem teljesítette, mert állította, a lakóhelyéhez közeledve a gépjármű több hibáját fedezte fel, folyt a fékolaj, lyukas volt a csomagtartó és a küszöbök is hiányoztak. Az alperesi eladó vele szemben fizetési meghagyásos eljárást, majd a jogerős fizetési meghagyás alapján végrehajtást kezdeményezett.

A felperes a (város neve)-i Járásbíróság előtt 3.P.20.679/2014. szám alatt előterjesztett keresetében 1.500.000,- Ft nemvagyoni kártérítés megfizetésére kérte kötelezni az alperest arra hivatkozva, hogy a gépjármű elhozatala során, annak műszaki állapota miatt kiskorú gyermekével életveszélyben volt, ezért sérült az élethez és testi épséghez fűződő személyiségi joga.

Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Vitatta a felperes autó műszaki állapotára vonatkozó állításait. Kérte, a bíróság a „felperes beadványát az idő eltelte miatt utasítsa el”. 2015. június 3-án benyújtott beadványában pedig a felperest becstelennek, megbízhatatlannak nevezte, aki „papnak és attasénak” adja ki magát, rossz, megbízhatatlan kőműves. Leírta továbbá: „részemről ez az ember nem ember, aljasnál aljasabb, aki kihasználja az emberek jószívűségét, hiszékenységét, szomszédai félnek tőle, kiabál, veszekszik mindenkivel”.

A felperes az időközben többször szünetelő eljárás során keresetét módosította és kérte, a bíróság tiltsa el az alperest a becsületét és jóhírnevét sértő kijelentések megtételétől. Álláspontja az volt, az alperes őt nyilatkozataiban valótlanul csalónak tüntette fel, ezzel személyiségi jogát megsértette.

Az alperes a módosított keresettel szemben előterjesztett ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Vitatta, hogy a felperes jóhírnévhez fűződő jogát sértő kijelentéseket tett volna.

A keresetmódosításra figyelemmel a **(város neve)**-i Járásbíróság 3.P.20.370/2016/4. számú végzésével megállapította hatásköre hiányát és elrendelte a keresetlevél áttételét az elsőfokú bírósághoz.

Az elsőfokú bíróság 4.P.22.490/2016/8. számú ítéletével a felperes keresetét elutasította. Határozatának indokolásában rámutatott, a felperes becsület és jóhírnév megsértéséhez kapcsolódó kereseti kérelme a Pp. 146. § (1) bekezdése alapján meg nem engedett keresetváltoztatásnak minősül, mert nyilvánvalóan más jogviszonyból ered, mint az eredetileg előterjesztett kereset, amelyben a testi épséghez és egészséghez fűződő személyiségi jogának megsértését állította. Emiatt az eredeti kereseti kérelem alapján vizsgálta a személyiségi jogsértést. Megállapította, a felperes 2009. november 26-án hozta el a gépjárművet az alperestől, ehhez képest 2014. december 10-én terjesztette elő kereseti kérelmét. Ezzel összefüggésben rámutatott, az alperes már a **(város neve)**-i Járásbíróság előtt, majd a törvényszéken folytatódó eljárásban is hivatkozott a gépjármű birtokbaadása óta eltelt hosszabb időre és erre figyelemmel is kérte a kereset elutasítását. E nyilatkozatát tartalmazó beadványát - tartalmát tekintve - elévülési kifogásnak minősítette és a Ptk. 324. § (1) bekezdése alapján megállapította, hogy a követelés elévült, bíróság előtt nem érvényesíthető.

Az ítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, melyben elsődlegesen annak hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság újabb eljárásra és újabb határozat hozatalára utasítását, másodlagosan megváltoztatását és az alperes kereset szerinti marasztalását kérte. Állította, egyben kifogásolta, hogy az elévülést a bíróság hivatalból vizsgálta, miután arra kifejezett elévülési kifogás formájában az alperes nem hivatkozott.

A Szegedi Ítéltábla Pf.I.20.668/2007/4. számú részítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének az élethez és testi épséghez fűződő személyiségi jog megsértésére alapított kereseti kérelmet elutasító rendelkezését helybenhagyta, ezt meghaladóan az ítéletet hatályon kívül helyezte. Kifejtette, az elsőfokú bíróság tévesen minősítette a felperes keresetmódosítását meg nem engedett keresetváltoztatásnak, emiatt jogszabálysértően mellőzte a felperes becsület, jóhírnév megsértésével kapcsolatban előterjesztett kereseti kérelmének érdemi vizsgálatát. Egyetértett ugyanakkor jogi álláspontjával az alperes nemvagyoni kártérítéssel összefüggő elévülési kifogását illetően.

A megismételt eljárásban a felperes a jogsértés megállapításán túl az alperes további jogsértéstől való eltiltását és 1.500.000,- forint sérelemdíj megfizetésére kötelezését kérte. Fenntartva korábbi nyilatkozatait hangsúlyozta, az alperes azzal sértette meg jóhírnévét, hogy korábban a **(város neve)**-i Járásbíróság előtt 3.P.20.679/2014. szám alatt folyamatban lévő perben a 2015. június 3-án érkezett beadványában „becstelennek, megbízhatatlan embernek” nevezte, aki „papnak és attasénak” adja ki magát, illetve „rossz, megbízhatatlan kőművesnek” titulálta. Sérelmezte az alábbi kijelentését is: „részemről ez az ember nem ember, aljasnál aljasabb, aki kihasználja az emberek jószívűségét, hiszékenységét, szomszédai félnek tőle, kiabál, veszekszik mindenkivel”. Véleménye szerint megnyilatkozása túlmutat a véleménynyilvánítás keretein.

Az alperes a keresetre nyilatkozatot nem tett.

Az elsőfokú bíróság kijavított ítéletével megállapította, hogy az alperes a **(város neve)**-i Járásbíróság 3.P.20.679/2014. számú perében 2015. június 3-án benyújtott beadványával megsértette a felperes jóhírnevét, amikor „becstelennek, megbízhatatlannak” nevezte és azt írta, hogy „papnak és attasénak adja ki magát”, rossz és megbízhatatlan köművesként írta le, aki kihasználja az emberek jóhiszeműségét és hiszékenységét, a szomszédai félnek tőle, kiabál és veszekszik mindenkivel. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Indokolásában - utalva a Ptk. 2:43. § d) pontjára - taglalta a jóhírnév fogalmát, melyet meg kell különböztetni a becsület védelmétől. Kitért arra, hogy a jóhírnév a személyről a társadalomban kialakult képet jelenti, megsértése valótlan tényállítással, híreszteléssel, vagy valós tények hamis színben való feltüntetésével valósulhat meg. Az emberi méltóságot az a vélemény, bírálat sérti, amely kifejezőmódjában indokolatlanul bántó, megalázó. Megállapította, hogy a **(város neve)**-i Járásbírósághoz 2015. június 3-án érkezett alperesi előkészítő irat rendelkező részben részletezett tartalma indokolatlanul bántó, így sérti a felperes személyiségi jogát. Azt a kijelentést azonban, mely szerint „részemről ez az ember nem ember, aljasnál is aljasabb”, nem találta idesorolhatónak és kifejtette, ezzel az alperes a peres felek között elhúzódó jogvitában felháborodott, sértett véleményét közölte.

A személyiségi jogsértés sérelemdíj fizetési szankciójának alkalmazhatóságát vizsgálva értékelte, hogy az eljárás előzménye a felperes magatartása volt, az, hogy első vételárészleten túl a továbbiakat nem fizette meg. Jelentőséget tulajdonított annak is, hogy a sérelmezett magatartásra peres eljárásban került sor, kifejezetten az alperes védekezéseként, a bírósághoz címzetten, ezért a felperes társadalmi megítélésére veszélyt nem jelenthet. Megjegyezte továbbá, a felperes nem bizonyított olyan nemvagyoni hátrányt sem, mely kompenzációt igényelne.

Nem tartotta indokoltnak a jogsértő magatartástól való eltiltás jogkövetkezményének alkalmazását sem ugyancsak amiatt, hogy a sajátos cselekmény megvalósulásának módja a kettejük között folyamatban lévő perben az alperes védekezése volt, ilyen per hiányában pedig az már vélhetően szükségtelen.

Az ítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, annak részbeni megváltoztatása, az alperes további jogsértéstől való eltiltása és 1.500.000,- forint sérelemdíj megfizetésére kötelezése érdekében. Állította, a sérelemdíj alkalmazásához nem szükséges a tényleges kár bizonyítása annak büntető szankciós jellegéből adódóan, nem kell tehát a bíróságnak a sérelmet szenvedő fél oldalán materiális hátrányt vizsgálnia, elegendő a jogsértés tényének bizonyítása. Véleménye szerint indokolt az alperes további jogsértéstől való eltiltása is, hiszen ez a jogkövetkezmény polgári jogi visszatartó erővel bír.

A fellebbezés **alaptalan.**

Ahogy arra az elsőfokú bíróság is helyesen mutatott rá, a perbeli jogvita eldöntésére - a jogsértés időpontjából adódóan - a 2013. évi V. törvény, azaz az új Ptk. rendelkezései az irányadók, amely általános jelleggel védi a személyiségi jogokat (Ptk. 2:42. § (1) bekezdés), melyek közt - a 2:43. § d) pontjában - nevesíti a becsület és jóhírnév megsértését. A jóhírnév és a becsület védelme alkotmányos alapjog, a szólásszabadság megszorítását, külső korlátját jelenti, amit elismer az Emberi Jogok Európai Egyezményének 10. cikk (2) bekezdése is. A véleménynyilvánítási szabadság határainak megvonásánál azonban különbséget kell tenni az értékítélet és a tényközlés között. Az értékítéletre, az egyén személyes véleményére a véleménynyilvánítási szabadság - mindössze a kifejezőmódjára vonatkozó korláttal - minden esetben kiterjed, nem ilyen tág azonban ez a tényállítások tekintetében (hasonlóan: BDT2011.2592. számú döntés, 36/1994. (VI. 24.) AB határozat). Míg a tényállításokkal szemben elvárás a valóságnak megfelelő közlés, amelynek hiánya a jóhírnévhez fűződő személyiségi jog sérelmét eredményezi, ha hátrányos megítélés kiváltására alkalmas, addig a véleménynyilvánítással szemben - lévén az nem az objektív, igazolható valóságra

vonatkozik - ilyen elvárás nincs. Ezzel együtt az érintettel szemben megfogalmazott véleménynyilvánítás, értékelés, kritika is sértheti a becsületet vagy az emberi méltóságot, ha kifejezőmódjában indokolatlanul bántó, lealázó (BH2012.240., BH2002.352., BDT2012.2740. számú döntések). Az ilyen jellegű jogviták eldöntésénél tehát az abban való állásfoglalást követően, hogy a kifogásolt közlések tényállítások vagy véleménynyilvánítások, vizsgálni kell, hogy - az elhatárolásnak megfelelő szempontrendszer szerint - személyiségi jogot sértenek-e. Ennek során a közléseket mindig teljes szöveggörnyezetükben, összefüggéseikben és nem abból kiragadva kell szemlélni, ellenkező esetben ugyanis a szövegrész tartalmát illetően félreértelmezhető és fals eredményre juthatunk.

Az elsőfokú bíróság ennek vizsgálatánál - csak részben osztva a felperesi álláspontot - az alperes rendelkező részben felsorolt megnyilatkozásaira nézve állapította meg a jogsértés tényét, mely ellen egyik fél sem terjesztett elő fellebbezést, a felperes további megállapítást nem igényelt. A jogvita elbírálására irányadó 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 228. § (4) bekezdéséből következően ezért a felülbírálat terjedelme csak a kereset fellebbezéssel támadott elutasított részére terjedhetett ki, a jogsértés tényének megállapítására vonatkozó - helytadó és elutasító - rendelkezések jogerőre emelkedtek (Pp. 228. § (2) bekezdés).

A jogsértéstől való eltiltásra kötelezés (Ptk. 2:51. § (1) bekezdés b) pont) akkor indokolt, ha okkal lehet tartani attól, hogy a jogsértő a cselekményét megismétli, vagyis az eltiltás a jövőre nézve zárja ki a jogsértő állapotot. A jogsértés tényének bírósági megállapítása önmagában nem vonja maga után valamennyi, a keresetben kért jogkövetkezmény alkalmazását. A bíróság az eset összes körülményeinek figyelembe vételével dönti el, hogy indokolt-e az érvényesített jogkövetkezmény alkalmazása. Az ítéletábla nem látott alapot az alperes további jogsértéstől való eltiltására. A sérelmezett kijelentések 2015-ben írt bírósági beadványban szerepeltek, vagyis kizárólag szűk körben, az eljárás résztvevői számára váltak ismertté, és a felperes nem tett arra tényelőadást, hogy azóta bármilyen hasonló megnyilatkozásai lettek volna az alperesnek. Az alperes tehát kifejezetten az adott per keretei között, védekezésének részeként kívánta a beadványában foglaltakat előterjeszteni, ezért indokolatlan és szükségtelen a jövőre nézve az eltiltás jogkövetkezményének alkalmazása. A szankció objektív jellege nem azt jelenti, hogy pusztán a jogsértés megvalósulása indokoltá tenné az alkalmazását, a bíróság ne mérlegelhetné annak a tényállás keretei közötti szükségességét, célszerűségét, csupán azt, hogy a jogsértő fél felrőhatóságától függetlenül alkalmazhatók.

A személyiségi jog megsértésekor alkalmazható további jogkövetkezmény a sérelemdíj (Ptk. 2:52. § (1) bekezdés), mely közvetett kompenzációs, illetve pénzbeli elégtételt jelentő magánjogi büntetési célú. Alapja, hogy a nemvagyoni sérelem vagyoniilag nem kifejezhető, ezért összesszerűen nem meghatározható, következésképpen nem is lehet kiegyenlíteni. Ellensúlyozása szükségképpen pénzben történik ugyan, de nem nevezhető kártérítésnek. A törvény a sérelemdíj mértékének megállapításához az eset össze körülményének vizsgálatát írja elő a bíróság számára. Mérlegelendő szempontok a jogsértés súlya, esetleges ismétlődő jellege, a felrőhatóság foka, a jogsértésnek a sértettre és környezetre gyakorolt hatása. Önmagában a személyiségi jogsértés ténye ugyanakkor - ellentétben a felperesi állásponttal - nem vonja maga után a sérelemdíj iránti kereseti kérelem megalapozottságát. Így személyiségi jogsértés megvalósulása esetén is elutasíthatja a bíróság a sérelemdíj iránti keresetet, ha a felet nem érte olyan immateriális sérelem, amely sérelemdíj megítélésére adna alapot. A Ptk. 2:52. § (1) bekezdés második fordulatának helyes értelmezése szerint ugyanis a sérelmet szenvedett fél „az őt ért nemvagyoni sérelemért” követelhet sérelemdíjat, azaz a nemvagyoni sérelem bekövetkezése a sérelemdíj megítélésének feltétele, eltérően a személyiségi jogsértés felrőhatóságtól független szankciójánál használt, feltételként rögzített

kifejezéstől, ami a személyiségi jogsértés ténye (hasonlóan: BDT2018.3821., BDT2017.3657. számú döntések). A bíróság tehát az egyéb feltételek megléte esetén is elutasíthatja a sérelemdíj iránti igényt akár azért, mert az adott személyiségi jogsértés alkalmatlan arra, hogy nemvagyoni hátrányt okozzon, akár azért, mert köztudomású tények értékelésével, akár az alperes arra irányuló sikeres bizonyítása alapján arra a következtetésre jut, hogy a felperest immateriális hátrány nem érte. Ugyancsak elutasításra ad okot a kis súlyú, ún. bagatell sérelem: a nem vagyoni sérelemnek olyan fokúnak kell lennie, amely már igényel kompenzációt, egyben magánjogi, preventív jellegű büntetést, figyelemmel a sérelemdíj kettős funkciójára.

Az alperes felróhatóságának vizsgálata kapcsán lényeges volt, hogy a sérelmezett nyilatkozat a felek között folyamatban volt peres eljárásban a rendeltetésszerű joggyakorlás keretei között, a védekezés szerves részeként lett előterjesztve. A bírói gyakorlat szerint pedig még az egyébként jogsértőnek minősíthető tényállítás is csak akkor lehet alkalmas az érintett igény mikénti megítélésének befolyásolására, ezzel a felperes jóhírnevének, becsületének csorbítására, ha az a befogadók bizonyos köréhez eljut. A bíróság viszont ebből a szempontból semleges közegnek tekintendő (hasonlóan: BDT2013. 3009. számú döntés) már csak azért is, mert tagjait a hivatali titoktartás kötelezettsége terheli és éppen arra hivatott, hogy a felek közti - sokszor elmergesedett viszonyt tükröző - jogvitát megoldja, döntsön arról. A felperest ekként olyan hátrány nem érte, ami az igényelt jogkövetkezmény alkalmazását indokolná. Okszerű mérlegelés (Pp. 206. § (1) bekezdés) eredményeként jutott tehát az elsőfokú bíróság arra a következtetésre, hogy megalapozatlan a felperes sérelemdíj iránti igénye.

A kifejtettekre tekintettel az ítéletábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintve, megfellebbezett rendelkezéseit a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A le nem rótt fellebbezési eljárási illetékről a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a alapján rendelkezett.

Szeged, 2019. március 1.

Dr. Kiss Gabriella s.k.
a tanács elnöke

Dr. Bánfalvi-Bottyán Csilla s.k.
előadó bíró

Dr. Bálint Attila s.k.
táblabíró